

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2013/2014**

**FILOZOFIA
POZIOM PODSTAWOWY**

**ROZWIĄZANIA ZADAŃ
I SCHEMAT PUNKTOWANIA**

MAJ 2014

Część I (20 punktów)

Zadanie 1. (0–3)

Obszar standardów	Opis wymagań
Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich.

Poprawna odpowiedź:

- a) Fryderyk Nietzsche
- b) René Descartes
- c) św. Augustyn

3 p. – za trzy poprawne odpowiedzi

2 p. – za dwie poprawne odpowiedzi

1 p. – za jedną poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 2. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich.
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź: A

1 p. – za poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 3. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez.
-------------------------	--

Przykład poprawnej odpowiedzi:

- a) Stanowisko z zakresu ontologii głoszące, że każde zdarzenie (zjawisko) jest wywołane przez swoje przyczyny i okoliczności towarzyszące w taki sposób, że żadne inne zdarzenie nie może wystąpić zamiast niego.
- b) Stanowisko z zakresu antropologii głoszące, iż człowiek jest gatunkiem biologicznym i o jego naturze decyduje wyłącznie jego wyposażenie biologiczne, a nie żadne czynniki nadprzyrodzone.

2 p. – za poprawne odpowiedzi a) i b)

1 p. – za poprawną odpowiedź a) lub b)

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 4. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich.
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

- a) *Rozprawa o metodzie*; racjonalizm
- b) *Egzystencjalizm jest humanizmem*; egzystencjalizm

2 p. – za poprawne odpowiedzi a) i b)

1 p. – za poprawną odpowiedź a) lub b)

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 5. (0–4)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich.
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

Akceptacja: Sartre i/lub Camus

Przykładowe uzasadnienie: Bóg nie istnieje, a człowiek sam w sobie bez boskiej pomocy potrafi znaleźć słuszność czynów moralnych.

Brak akceptacji: św. Tomasz i/lub Karol Wojtyła

Przykładowe uzasadnienie: Bóg jest najwyższą racją i wykładnią czynów moralnych.

4 p. – za wskazanie właściwych filozofów i odpowiednich uzasadnień, czyli za cztery poprawne odpowiedzi

3 p. – za trzy poprawne odpowiedzi

2 p. – za dwie poprawne odpowiedzi

1 p. – za jedną poprawną odpowiedź (podanie właściwego nazwiska)

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 6. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich.
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

- a) intelektualizm etyczny
- b) anamneza
- c) dowód ontologiczny
- d) filozofia transcendentálna

2 p. – za cztery poprawne odpowiedzi

1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi

0 p. – za dwie i mniej poprawnych odpowiedzi lub odpowiedź niepoprawną, albo brak odpowiedzi

Zadanie 7. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich.
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

- a) apeiron (bezkres)
- b) ogień

2 p. – za dwie poprawne odpowiedzi

1 p. – za jedną poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 8. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez.
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź: B

1 p. – za poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 9. (0–1)

Korzystanie z informacji	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich.
--------------------------	--

Poprawna odpowiedź: B

1 p. – za poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 10. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez .
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

- a) antynatywizm
- b) hylemorfizm

2 p. – za dwie poprawne odpowiedzi

1 p. – za jedną poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Część II (30 punktów)

Zadania 11–25

Korzystanie z informacji Tworzenie informacji	Wykorzystanie nabytej wiedzy filozoficznej do krytycznego analizowania tekstów filozoficznych, a w szczególności do rekonstrukcji zawartych w nich problemów, tez i argumentacji; konfrontowanie poglądów z poglądami innych filozofów; zapisanie w zwartej formie wyników krytycznej analizy tekstu filozoficznego.
--	--

Zadanie 11. (0–2)

Poprawna odpowiedź:

A. *Medytacje o życiu godziwym*

B. Szkoła lwowsko-warszawska

2 p. – za dwie poprawne odpowiedzi

1 p. – za jedną poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 12. (0–1)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Niezależność etyki polega na braku jej związków z dogmatami religii (z wiarą w istnienie Boga).

1 p. – za poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 13. (0–1)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Etyka niezależna miała stać się programem moralności dla ludzi, którzy nie wierzą w Boga.

1 p. – za poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 14. (0–2)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Podobieństwo: Etyka niezależna Tadeusza Kotarbińskiego to inaczej etyka polegliwego opiekuna. Podmiot tej etyki jest człowiekiem godnym zaufania, na którym zawsze można polegać, który troszczy się także o dobro drugiego. Podobna postawa jest obecna w etyce chrześcijańskiej opartej na miłości bliźniego, np. we wskazaniach zawartych w przypowieści o dobrym samarytaninie i nakazie dotrzymywania danych obietnic.

Różnica: Z programu etyki niezależnej usunięto wszystko, co odnosi się do Boga, w związku z tym od etyki chrześcijańskiej odróżnia ją np. brak drugiego przykazania: *Nie będziesz brał imienia Pana, Boga swego, nadaremnie.*

2 p. – za poprawne sformułowanie podobieństwa i różnicy

1 p. – za poprawne sformułowanie podobieństwa lub różnicy

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 15. (0–2)

Poprawna odpowiedź:

Odpowiedź: Zdaniem Karola Wojtyły między etyką niezależną a chrześcijańską nie zachodzi sprzeczność,

Przykład uzasadnienia: Ponieważ na etykę niezależną i chrześcijańską składają się te same zasady i ideały humanitaryzmu. W etyce niezależnej usunięto wszystko to, co odnosi się do Boga.

2 p. – za poprawną odpowiedź i właściwe uzasadnienie

1 p. – za poprawną odpowiedź (brak uzasadnienia lub niewłaściwe uzasadnienie)

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 16. (0–2)

Poprawna odpowiedź:

Wyjaśnienie pojęcia: Etyka naturalna to zespół zasad postępowania dyktowanych przez rozum i zdrowy rozsądek.

Przedstawiciel, np. Wolter

2 p. – za poprawne wyjaśnienie i właściwe nazwisko przedstawiciela

1 p. – za poprawne wyjaśnienie lub właściwe nazwisko przedstawiciela

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 17. (0–2)

Poprawna odpowiedź:

Nurt, np. personalizm

Przedstawiciel, np. Jacques Maritain

2 p. – za poprawne wskazanie nurtu i właściwe nazwisko przedstawiciela

1 p. – za poprawne wyjaśnienie lub właściwe nazwisko przedstawiciela

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 18. (0–1)

Poprawna odpowiedź:

Osoba i czyn

1 p. – za poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 19. (0–4)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Podobieństwa:

- Immanuel Kant i Karol Wojtyła uważają, że każdy człowiek jest wolną osobą i celem samym w sobie (personalistyczna wizja człowieka).
- Immanuel Kant i Karol Wojtyła są zwolennikami etyki nieempirystycznej.
- Immanuel Kant i Karol Wojtyła uważają, że rozum sam z siebie może stać się praktyczny i mieć charakter prawodawczy.

Różnice:

- Immanuel Kant uważa, że Bóg jest ideą regulatywną, natomiast Karol Wojtyła uważa, że Bóg istnieje realnie.
- Immanuel Kant uważa, że człowiek powinien kierować swoją wolą według własnego rozumu, natomiast Karol Wojtyła uważa, że człowiek powinien kierować swoją wolą według woli Boga.
- Immanuel Kant uważa, że pełnowartościowa etyka jest niezależna od religii, natomiast Karol Wojtyła uważa, że pełnowartościową etykę implikuje religia.

4 p. – za sformułowanie dwóch podobieństw i dwóch różnic, czyli udzielenie czterech poprawnych odpowiedzi

3 p. – za sformułowanie trzech poprawnych odpowiedzi

2 p. – za sformułowanie dwóch poprawnych odpowiedzi

1 p. – za sformułowanie jednej poprawnej odpowiedzi

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 20. (0–2)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Etyka niezależna jest projektem nie do końca racjonalnym. Najpierw należałoby wykazać, że człowiek jest bytem niezależnym od Boga, a tego twórcy etyki niezależnej nie potrafią wykazać.

2 p. – za pełną odpowiedź

1 p. – za odpowiedź niepełną, np. za stwierdzenie nieracjonalności etyki niezależnej

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 21. (0–3)

Poprawna odpowiedź:

A. fałsz

B. prawda

C. prawda

3 p. – za trzy poprawne odpowiedzi

2 p. – za dwie poprawne odpowiedzi

1 p. – za jedną poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 22. (0–1)

Poprawna odpowiedź:

św. Augustyn, Blaise Pascal

1 p. – za poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 23. (0–4)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

- 1) Anzelm z Canterbury – dowód ontologiczny lub dowód kosmologiczny.
- 2) św. Tomasz z Akwinu – dowolna z pięciu dróg (ew. św. Augustyn – dowód z podziwu).

4 p. – za wskazanie dwóch autorów dowodów na istnienie Boga i za podanie nazw tych dowodów, czyli udzielenie czterech poprawnych odpowiedzi.

3 p. – za trzy poprawne odpowiedzi

2 p. – za dwie poprawne odpowiedzi

1 p. – za jedną poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 24. (0–2)

Poprawna odpowiedź:

Przykładowe wyjaśnienie: Pojęcie „pierwszej przyczyny” miało w filozofii starożytnej znaczenie kosmologiczne i odnosiło się do bytu, który stanowi ostateczną przyczynę wszelkiego ruchu.

Filozof, np.: Arystoteles lub Platon

2 p. – za dwie poprawne odpowiedzi

1 p. – za jedną poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 25. (0–1)

Poprawna odpowiedź:

agnostycy lub sceptycy

1 p. – za poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi